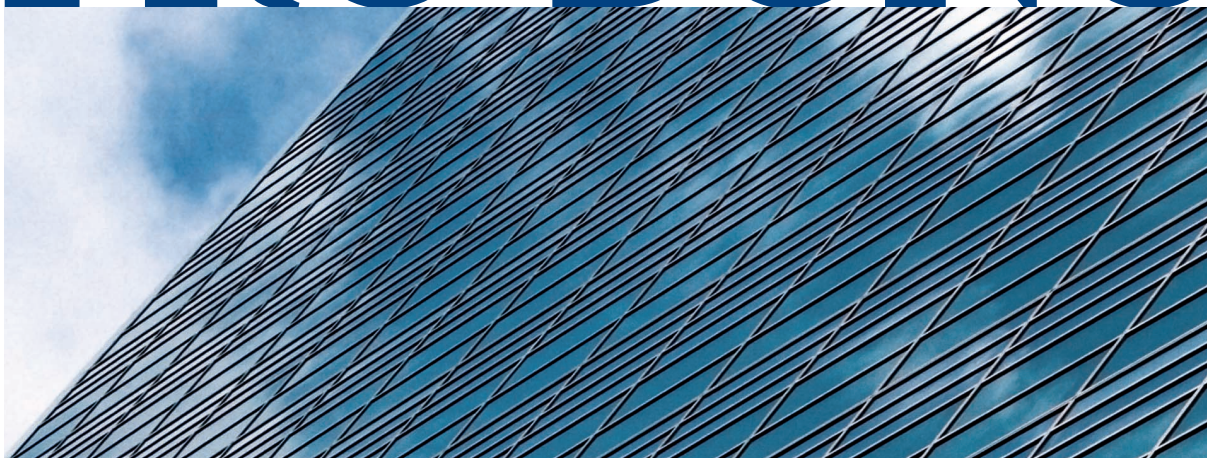

UIC ČARNOGURSKÝ PRO BONO

3/2011

1. ZMENY NÁROKOV PO SKONČENÍ MATERSKEJ A RODIČOVskej DOVOLENKY

Dňa 1. apríla 2011 nadobudla účinnosť novela Zákonníka práce, ktorej zámerom je transpozícia smernice Európskeho parlamentu a Rady 2002/73/ES. Zmeny sa dotkli najmä oblasti základných zásad, nástupu do práce po skončení rodičovskej a materskej dovolenky a zriaďovania Európskej zamestnaneckej rady.

2. ZMENY V SÚDNICTVE

Súčasná vláda vo svojom programovom vyhlásení avizovala vykonanie viacerých legislatívnych zmien v súdnictve týkajúcich sa predovšetkým neustrannosti súdnictva, otvorenosti a verejnej kontroly, zlepšenia efektivity a posilnenia dôvery v justíciu. Súčasťou avizovaných zmien je aj novela zákona o sudcoch a príseďiacich. Zmeny sa budú týkať najmä väčšej otvorenosti súdnictva verejnej kontrole, posilnenia nezávislosti súdnictva či inštitútu justičného čakateľa.

3. VYKONÁVANIE MEDZINÁRODNÝCH SANKCIÍ

Na celosvetovej úrovni bolo dosiaľ uzavretých celkom 12 mnohostranných dohovorov a zmlúv upravujúcich rôzne aspekty terorizmu a opatrení na jeho predchádzanie a potlačovanie. Uvedená oblasť je na Slovensku upravená zákonom č. 460/2002 Z. z., ktorý prestal byť aktuálnym, a preto NR SR prijala nový zákon o vykonávaní medzinárodných sankcií.

4. NOVELA ZÁKONA O ŠTÁTNEJ POMOCI

Neoprávnene poskytnutá štátna pomoc je podľa súčasnej právnej úpravy späť vymožiteľná len v občianskoprávnom konaní, čo spôsobuje nedostatočne rýchle obnovenie narušených trhových podmienok hospodárskej súťaže. Novela zákona o štátnej pomoci reformuje mechanizmus vrátenia neoprávnene poskytnutej štátnej pomoci tým, že označuje rozhodnutie Európskej komisie o neoprávnenej štátnej pomoci za exekučný titul. V tejto súvislosti bol novelizovaný aj zákon o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

5. NOVELA ZÁKONA O OBCHODOVANÍ S EMISNÝMI KVÓTAMI

Zákon o obchodovaní s emisnými kvótami bol novelizovaný z viacerých dôvodov. Jedným z nich bola potreba transpozície smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/101/ES s cieľom začleniť činnosť leteckej dopravy do systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v rámci EÚ. Novela reflektuje nadobudnutie účinnosti Kjótskeho protokolu a tiež spresňuje ustanovenia týkajúce sa podávania správ o emisiách skleníkových plynov.

6. VLÁDA SR PRIPRAVUJE - NOVELA TRESTNÉHO ZÁKONA A TRESTNÉHO PORIADKU

Návrh novely Trestného poriadku a Trestného zákona vyplýva z konkrétnych bodov Programového vyhlásenia vlády. Obsahuje i viaceré opatrenia na zrýchlenie trestného konania, zúženie priestoru na obštrukcie zo strany obvinených, zlepšenie možnosti pri objasňovaní závažnej kriminality, otázku trestného postihu tzv. čiernych staviieb, poškodzovanie kultúrnych pamiatok, ako aj trestnoprávnu zodpovednosť verejných činiteľov.

ZMENY NÁROKOV PO SKONČENÍ MATERSKEJ A RODIČOVSKÉJ DOVOLENKY

Zákonník práce upravuje **základné zásady** uplatňované v pracovnoprávných vzťahoch v čl. 1 až čl. 11. Z uvedených zásad vyplýva fyzickým osobám **právo na prácu a na slobodnú voľbu zamestnania**, na spravodlivé a uspokojivé pracovné podmienky a na ochranu proti nezamestnanosti. Tieto práva im patria bez akýchkoľvek obmedzení a priamej diskriminácie alebo nepriamej diskriminácie. Pracovnoprávne vzťahy podľa Zákonníka práce môžu vzniknúť len so súhlasom fyzickej osoby a zamestnávateľa, zamestnanci majú právo na mzdu za vykonanú prácu, na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, na odpočinok a zotavenie po práci. Zamestnanci alebo zástupcovia zamestnancov majú právo na poskytovanie informácií o hospodárskej a finančnej situácii zamestnávateľa a o predpokladanom vývoji jeho činnosti a pod.

Právo na rovnaké zaobchádzanie

V čl. 6 Zákonníka práce je vyjadrená zásada, že **ženy a muži majú právo na rovnaké zaobchádzanie**, ak sa jedná o prístup k zamestnaniu, odmeňovanie a pracovný postup, odborné vzdelávanie a o pracovné podmienky. Podľa pôvodnej úpravy sa ženám mali zabezpečiť pracovné podmienky umožňujúce im účasť na práci s ohľadom na ich fyziologické predpoklady a s ohľadom na ich spoločenskú funkciu v materstve a ženám a mužom s ohľadom na ich rodinné povinnosti pri výchove detí a starostlivosti o ne. Na základe požiadavky Európskej komisie novela Zákonníka práce **zákonom č. 48/2011 Z. z.** upravila druhú vetu tejto zásady, a to z dôvodu, že podľa názoru Súdneho dvora Európskej únie je oprávnené, ak vnútroštátne predpisy chránia biologický stav ženy v čase tehotenstva a po pôrode a ak chránia osobitný vzťah medzi ženou a jej dieťaťom počas obdobia, ktoré nasleduje po narodení dieťaťa. Na základe uvedeného bolo znenie druhej časti čl. 6 zmenené. V súčasnosti teda platí, že **tehotným ženám, matkám do konca deviateho mesiaca**

po pôrode a dojčiacim ženám sa zabezpečujú pracovné podmienky, ktoré chránia ich biologický stav v súvislosti s tehotenstvom, narodením dieťaťa, starostlivosťou o dieťa po pôrode a ich osobitný vzťah s dieťaťom po jeho narodení. Ženám a mužom sa zabezpečujú pracovné podmienky, ktoré im umožňujú vykonávať spoločenskú funkciu pri výchove detí a pri starostlivosti o ne.

Podľa predchádzajúcej právnej úpravy mal zamestnávateľ povinnosť zaradiť zamestnankyňu (resp. zamestnanca), ktorá sa vrátila po skončení materskej alebo rodičovskej dovolenky do zamestnania, buď na pôvodnú prácu a pracovisko alebo v prípade, ak sa pôvodná práca nevykonáva alebo bolo pracovisko zrušené, na inú prácu zodpovedajúcu pracovnej zmluve. Transpozíciou smernice sa zmeny prelietali aj do **ust. § 157** Zákonníka práce. V zmysle novely, ak sa zamestnankyňa vráti do práce **po skončení materskej dovolenky** alebo ak sa zamestnanec vráti do práce po skončení rodičovskej dovolenky, zamestnávateľ je povinný **zaradiť ich na pôvodnú prácu a pracovisko**. Ak zaradenie na pôvodnú prácu a pracovisko **nie je možné**, zamestnávateľ je povinný zaradiť ich na **inú prácu zodpovedajúcu** pracovnej zmluve. Zamestnávateľ je povinný zaradiť zamestnankyňu a zamestnanca **za podmienok**, ktoré pre nich **nebudú menej priaznivé** ako podmienky, ktoré mali v čase, keď nastúpili na materskú dovolenku alebo rodičovskú dovolenku, a zamestnankyňa a zamestnanec **majú právo na prospech** z každého zlepšenia pracovných podmienok, na ktoré by mali právo, ak by nenastúpili na materskú dovolenku alebo rodičovskú dovolenku.

Skončenie materskej a rodičovskej dovolenky

Zamestnankyňa a zamestnanec, ktorí sa vrátili do práce **po skončení rodičovskej dovolenky**, majú právo **na zachovanie všetkých práv**, ktoré mali alebo ktoré im vznikali v čase nástupu

na túto rodičovskú dovolenku v pôvodnom rozsahu; tieto práva sa uplatnia vrátane zmien, ktoré vyplývajú z právnych predpisov, kolektívnej zmluvy alebo z obvyklých postupov u zamestnávateľa.

Uvedené zmeny boli premietnuté aj do **zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe**, konkrétne do **ust. § 72 ods. 1**, podľa ktorého sa štátna zamestnankyňa **po skončení materskej dovolenky** alebo **po skončení rodičovskej dovolenky** zaradí na vykonávanie štátnej služby na to isté štátnozamestnanecké miesto, na ktorom vykonávala štátnu službu pred nástupom na materskú dovolenku alebo rodičovskú dovolenku, za podmienok, ktoré pre ňu nie sú menej priaznivé. Ak zaradenie podľa prvej vety nie je možné, služobný úrad zaradí štátnu zamestnankyňu na štátnozamestnanecké miesto v tom istom odbore štátnej služby a v tej istej funkcii, ak sa štátna zamestnankyňa nedohodne so služobným úradom inak. Štátna zamestnankyňa po skončení materskej dovolenky alebo po skončení rodičovskej dovolenky a jej zaradení na vykonávanie štátnej služby má **právo na prospech** z každého zlepšenia podmienok vykonávania štátnej služby, ktoré by jej patrilo, ak by nebola na materskej dovolenke alebo na rodičovskej dovolenke.

Podobne sa zmeny premietli aj do **zákona č. 346/2005 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov** ozbrojených síl Slovenskej republiky, **zákona č. 200/1998 Z. z. o štátnej službe colníkov** a **zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru**, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície.

V súvislosti s pôrodom a starostlivosťou o narodené dieťa **patrí žene materská dovolenka** v trvaní **34 týždňov**. Osamelej žene patrí materská dovolenka v trvaní **37 týždňov** a žene, ktorá porodila zároveň dve alebo viac detí, patrí materská dovolenka v trvaní **43 týždňov**. V súvislosti so starostlivosťou o narodené dieťa patrí aj mužovi od narodenia dieťaťa rodičovská dovolenka v rovnakom rozsahu, ak sa stará o narodené dieťa. Na prehlbenie starostlivosti o dieťa je zamestnávateľ povinný poskytnúť žene a mužovi, ktorí o to požiadajú, **rodičovskú dovolenku až do troch rokov veku dieťaťa**. Podľa novej právnej úpravy platí, že žena a muž majú **povinnosť písomne oznámiť** zamestnávateľovi najmenej **jeden mesiac vopred** predpokladaný deň nástupu na materskú dovolenku a rodičovskú dovolenku, predpokladaný deň ich prerušenia, skončenia a zmeny týkajúce sa nástupu, prerušenia a skončenia materskej dovolenky a rodičovskej dovolenky.

Novela neobsahuje zmeny prechodných ustanovení Zákonníka práce, a preto platí i na zamestnankyne, resp. zamestnancov, ktorí nastúpili na materskú alebo rodičovskú dovolenku pred účinnosťou novely zákona.

Ministerstvo práce pripravilo i ďalší návrh **veľkej novely Zákonníka práce**, ktorá by mala zlepšiť flexibilitu pracovnoprávnych vzťahov, zaviesť **konkurenčnú doložku**, upraviť **ustanovenia o skúšobnej dobe**, **o výpovedi** danej z prevádzkových dôvodov, zmeniť definíciu **závislej práce** a pod. O pripravovanej novele, ktorá by mohla nadobudnúť účinnosť dňa 1. septembra 2011, Vás budeme informovať v ďalších vydaniach bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO.

Materská a rodičovská dovolenka

ZMENY V SÚDNICTVE

Dňa 1. mája 2011 nadobudne účinnosť zákon č. 33/2011 Z. z. (ďalej len „novela“), ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príslušenstvách (ďalej len „zákon o sudcoch“). Novela sa dotkne viacerých inštitútov, napr. pridelenia sudcu, preloženia sudcu, stáže sudcu, dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu, obsadzovania voľného miesta sudcu, výberového konania, justičných čakateľov, zloženia disciplinárnych senátov, disciplinárnych previnení a pod. Zmeny by podľa dôvodovej správy k návrhu novely mali viesť k postupnej konsolidácii justičného systému na Slovensku.

Výberové konanie

Jednou z oblastí, ktorej sa novela dotkne, sú **výberové konania** na voľné miesto sudcu. Podľa nového znenia **ust. § 28** sa voľné miesto sudcu bude obsadzovať **len na základe výberového konania** s výnimkou obsadenia voľného miesta preložením sudcu. Zruší sa tým možnosť obsadzovania voľných miest sudcov justičnými čakateľmi bez výberového konania. Proces výberového konania bude **verejný**. Vyhlásenie výberového konania bude musieť byť **zverejnené na webovom sídle Ministerstva spravodlivosti SR** (ďalej len „ministerstva“), v periodickej tlači alebo iných masovokomunikačných prostriedkoch **najmenej 60 dní** pred jeho konaním. Predseda súdu bude povinný na webovom sídle ministerstva zabezpečiť **zverejnenie miesta, termínu výberového konania a zoznamu členov výberovej komisie**, a to aspoň **15 dní** pred jeho konaním. Povinne na internete budú zverejňované tiež **žiadosti uchádzačov o voľné miesto sudcu**, vrátane ich životopisov, motivačných listov a vyhlásenia o príbuzenských vzťahoch, a to **30 dní** pred výberovým konaním. **Do 20 dní** od zverejnenia bude môcť ktokoľvek vzniesť voči kandidátom **odôvodnené výhrady**, výberová komisia bude mať oprávnenie vyžadovať vyjadrenie od kandidáta, na ktorého sa výhrada bude vzťahovať. Výberové konanie bude verejné, okrem hlasovania výberovej komisie. Povinne zverejňovaná bude zápisnica o priebehu výberového konania. **Zápisnica bude**

zverejňovaná na webovom sídle ministerstva **do 24 hodín** od ukončenia výberového konania.

Mení sa aj **zostavovanie výberových komisií** pri výbere sudcov. Komisia bude mať aj po novom päť členov. Na rozdiel od súčasnej právnej úpravy však bude vo výberovej komisii obsiahnutý vyšší počet nesudcov. Novela preferuje najmä osoby pôsobiace v oblasti vysokého školstva, neziskového sektora alebo osoby vykonávajúce právnické povolanie. Členov výberovej komisie bude vymenovávať predseda súdu, a to jedného člena z dvoch kandidátov navrhnutých Národnou radou Slovenskej republiky, jedného člena z dvoch kandidátov navrhnutých Súdnou radou Slovenskej republiky a dvoch členov zo štyroch kandidátov navrhnutých ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky. Jedného člena výberovej komisie na žiadosť predsedu súdu zvolí sudcovská rada súdu, na ktorom sa voľné miesto obsadzuje.

S výberovým konaním úzko súvisí aj **zánik inštitútu justičných čakateľov**. Podľa doplneného **ust. § 151u** justičný čakateľ, ktorý bude k 30. aprílu 2011 vykonávať štátnu službu, sa od 1. mája 2011 stane vyšším súdnym úradníkom príslušného súdu. Ak justičný čakateľ požiada najneskôr do dňa 15. mája 2011 o skončenie štátnozamestnaneckého pomeru, uvedený pomer sa skončí k 31. máju 2011, pričom justičný čakateľ bude mať nárok na odstupné. Podotýkame, že uvedené lehoty nie sú v takomto znení upravené v predmetnej novele. Pred nadobudnutím účinnosti novely bola Národnou radou Slovenskej republiky schválená ďalšia novela zákona o sudcoch, obsahom ktorej je práve úprava lehôt v uvádzanom znení.

Po novom bude upravené aj **pridelovanie a preloženie sudcu**. Sudcu bude možné podľa nového znenia **ust. § 11** prideliť na určitý súd **len na základe výberového konania**. Podmienkou pridelenia sudcu **na Najvyšší súd Slovenskej republiky** bude výkon právnickej

Zánik inštitútu justičného čakateľa

Pridelovanie, preloženie a dočasné pridelenie sudcu

praxe **najmenej 15 rokov, na krajský súd a špecializovaný súd najmenej 10 rokov**. Novela súčasne vypustila vekový cenzus ako podmienku pridelenia na uvedené súdy. Po novom bude upravené aj dočasné pridelenie sudcov. Sudca bude môcť byť **dočasne pridelený** len na **súd toho istého stupňa** a len **na voľné miesto sudcu**. Predmetným ustanovením by sa malo zamedziť obchádzaniu kariérneho postupu sudcov. Sudca súčasne nebude mať právo byť volený do orgánov samosprávy súdu, na ktorý je dočasne pridelený.

Stáže sudcov Zmeny sa dotknú aj **stáže sudcov**. V zmysle nového znenia **ust. § 13** bude sudca vykonávať **stáž (1)** v inštitúciách, ktoré zabezpečujú vzdelávanie sudcov a študentov práva, výskum a vývoj právnej vedy, a to najviac 1 rok, **(2)** ako súdny poradca na Ústavnom súde najviac 1 rok, **(3)** v orgánoch štátnej správy súdov za účelom prípravy na výkon riadiacej a organizačnej činnosti na súde, v Kancelárii Súdnej rady Slovenskej republiky alebo ako člen pracovnej skupiny zriadenej na riešenie vymedzených problémov súdnictva najviac 3 mesiace, **alebo (4)** vo vzdelávacích inštitúciách počas vzdelávania. Stáž sudcu bude môcť trvať najviac 1 rok v období 5 rokov.

V súčasnosti **predsedov** grémií a kolégií **menuje** predseda príslušného súdu po prerokovaní so sudcami príslušného grémia alebo kolégia. Po novom budú predsedovia grémií a kolégií **volení**, a to **tajným hlasovaním** sudcov grémia alebo kolégia spomedzi predsedov senátov príslušného grémia alebo kolégia. Ich funkčné obdobie bude 3 roky. O odvolaní predsedu grémia alebo kolégia sa bude taktiež rozhodovať tajným hlasovaním sudcov.

Dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu Na rozdiel od súčasnej právnej úpravy bude o **dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu** rozhodovať **disciplinárny senát**. Súčasná právna úprava rozhodovanie v uvedenej veci prisudzuje ministrom spravodlivosti SR alebo Súdnej rade SR. Podľa nového znenia **ust. § 22 ods. 2 a 3** bude o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu rozhodovať disciplinárny súd na návrh ministra spravodlivosti SR, ak je sudca

trestne stíhaný pre úmyselný trestný čin, alebo na návrh toho, kto podal návrh na začatie disciplinárneho konania, za ktoré môže byť odvolaný z funkcie sudcu, napr. na návrh verejného ochrancu práv, Súdnej rady SR a pod. V druhom stupni bude rozhodovať **odvolací disciplinárny senát**. Disciplinárny senát bude musieť **o návrhu** rozhodnúť **do 10 dní** od jeho doručenia, **o odvolaní** bude musieť rozhodnúť **do 10 dní** odvolací disciplinárny senát. Ďalšou zmenou je zrušenie lehôt, po uplynutí ktorých ex lege zaniká dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu. Dočasné pozastavenie teda nebude môcť zaniknúť zo zákona. Uvedenou úpravou by sa malo predísť prípadom, keď napríklad po uplynutí 3 rokov pri trestnom stíhaní sudcu sa sudca vracia späť do súdnictva, napriek skutočnosti, že vo veci, v ktorej bol trestne stíhaný, ešte nebolo právoplatne rozhodnuté.

Zmenami v **ust. § 24** zákona o sudcoch bude upravená možnosť uchádzania sa o funkciu predsedu alebo podpredsedu súdu po prerušení výkonu funkcie sudcu. Ak bude sudcovi prerušený výkon funkcie sudcu z dôvodu výkonu funkcie prezidenta Slovenskej republiky, poslanca Národnej rady Slovenskej republiky, člena vlády Slovenskej republiky, predsedu alebo vedúceho ústredného orgánu štátnej správy, štátneho tajomníka alebo vedúceho služobného úradu, bude sa môcť **uchádzať o funkciu predsedu alebo podpredsedu súdu až po uplynutí 5 rokov** od skončenia prerušenia výkonu funkcie sudcu. Po skončení prerušenia z iných dôvodov, ako je vykonávanie uvedených funkcií, sa bude môcť sudca vrátiť na svoju pôvodnú funkciu na súde.

Novela **ruší príplatok za vedenie justičného čakateľa**, čo súvisí so zrušením uvedeného inštitútu a tiež **ruší odmeny sudcov**. Dôvodom zrušenia odmien sudcov bolo vylúčenie možnosti ovplyvňovania sudcov prostredníctvom ich hmotnej zainteresovanosti. Po novom už nebude o tzv. **práci na doma** rozhodovať predseda súdu, ale Súdna rada SR. Sudcom sa novelou umožní vzdelávať sa aj mimo Justičnej akadémie, a to v tuzemských a zahraničných

vzdelávacích inštitúciách a na odborných študijných pobytoch v tuzemských a v zahraničných súdnych inštitúciách. Študijné pobyty v súdnych inštitúciách budú môcť trvať najviac 1 rok. So vzdelávaním súvisí aj **novela zákona č. 548/2003 Z. z.** o Justičnej akadémii.

Majetkové priznania sudcov budú po novom **podrobnejšie**. Pribudnú v nich okrem iného aj údaje o príjmoch dosiahnutých v uplynulom kalendárnom roku z výkonu funkcie sudcu a z výkonu iných činností. Precíznejšie je upravená aj lehota na zverejňovanie údajov v majetkových priznaniach na internete, a to najneskôr **do 30. júna** príslušného roka.

Prechodné ustanovenia

Dočasné pridelenie sudcu na výkon funkcie sudcu na súde vyššieho stupňa uskutočnené podľa predpisov účinných do dňa 1. mája 2011 sa skončí ku dňu 1. máju 2011. Predsedovia grémií a predsedovia kolégií ustanovení do funkcie pred 1. májom 2011 zostávajú v tejto funkcii aj po 1. máji 2011; ich funkcia zanikne dňa 1. novembra 2011, ak k jej zániku nedôjde skôr. **Prví kandidáti** na členov výberových komisií podľa novelizovaného ust. § 29 budú zvolení alebo vymenovaní najneskôr **do dňa 31. júla 2011**; ak nebudú zvolení najneskôr do dňa 31. júla 2011, vymenuje ich minister spravodlivosti SR. V disciplinárnom konaní začatom na návrh Súdnej rady SR, ktoré nie je právoplatne skončené k 30. aprílu 2011, sa stáva účastníkom konania namiesto Súdnej rady SR odo dňa 1. mája 2011 minister spravodlivosti SR. Ak o návrhu na zrušenie rozhodnutia o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu vydaného pred 1. májom 2011 nebolo rozhodnuté do dňa 30. apríla 2011, rozhodne o ňom disciplinárny súd, ktorý rozhodne aj o návrhu na zrušenie, ak bol návrh na zrušenie podaný po 30. apríli 2011; o návrhoch rozhodne do dňa 31. mája 2011.

Súvisiace novelizácie

Článkom II novely sa rozširuje kvalifikovaná skutková podstata **trestného činu zasahovania do nezávislosti súdu** (§ 342 ods. 2 Trestného zákona) o špeciálny subjekt, ktorým je osoba vykonávajúca právomoc orgánu riadenia a správy súdov. Bude to znamenať, že

ak sa trestného činu podľa ust. § 342 Trestného zákona dopustí funkcionár súdu, ktorým môže byť predseda súdu, podpredseda súdu alebo sudca poverený riadením súdu, bude jeho konanie posudzované prísnejšie.

Článkom IV novely sa v **zákone č. 154/2001 Z. z.** o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry rušia ustanovenia týkajúce sa odmien prokurátorov. Dôvody zrušenia odmien prokurátorov sú obdobné ako dôvody zrušenia odmien sudcov.

Zmeny sa dotknú aj **zákona č. 757/2004 Z. z.** o súdoch. Najdôležitejšími zmenami sú najmä úprava preloženia sudcu do iného kolégia, zmeny rozvrhu práce, zmena funkčného obdobia predsedov a podpredsedov súdov z 5 na 3 roky a zverejňovanie a sprístupňovanie súdnych rozhodnutí. Podľa novej právnej úpravy, ak člen senátu súdu bude zastávať v hlasovaní **odlišné stanovisko**, bude mať právo na pripojenie odlišného stanoviska k rozhodnutiu. V každom rozhodnutí senátu tiež bude musieť byť uvedený výsledok hlasovania, a to uvedením pomeru hlasov. **Preloženie sudcu** do iného kolégia alebo pridelenie na inú agendu bude po novom možné **len s jeho súhlasom**, bez jeho súhlasu to bude možné len po predchádzajúcom prerokovaní sudcovskej rady v prípade zmeny rozvrhu práce v dôsledku nerovnomerného zaťaženia sudcov alebo zabezpečenia riadneho chodu súdu. Sudcovi zároveň bude musieť byť poskytnutý čas na prípravu na novú agendu v trvaní najmenej 2 mesiacov. Zmenami v rozvrhu práce sa nebude môcť meniť personálne obsadenie senátu, čo by malo zamedziť účelovému prekladaniu sudcov medzi senátmi. Ďalšou podstatnou zmenou je povinnosť **zverejňovania súdnych rozhodnutí** na internete **odo dňa 1. januára 2012**. Súdny budú povinné zverejňovať právoplatné meritórne rozhodnutia, rozhodnutia, ktorými sa končí konanie, rozhodnutia o predbežnom opatrení a rozhodnutia o odklade vykonateľnosti rozhodnutia správneho orgánu, a to **do 15 pracovných dní** odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia alebo odo dňa vyhotovenia rozhodnutia. Spolu s uvedenými roz-

hodnutiami sa budú povinne zverejňovať aj rozhodnutia, ktoré boli vydané v priebehu súdneho konania a ktoré boli zrušené, potvrdené alebo zmenené súdom vyššieho stupňa, rozhodnutia, ktoré zrušujú rozhodnutie súdu nižšieho stupňa a opravné uznesenia. **Najvyšší súd Slovenskej republiky** bude povinný zverejňovať tiež právoplatné

rozhodnutia disciplinárnych senátov **do 3 pracovných dní** odo dňa nadobudnutia ich právoplatnosti. Súdny budú tiež povinné na základe žiadosti podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám sprístupniť súdne rozhodnutia vrátane procesných rozhodnutí. Uvedenú povinnosť budú mať súdy odo dňa 1. januára 2012.

VYKONÁVANIE MEDZINÁRODNÝCH SANKCIÍ

Na celosvetovej úrovni bolo dosiaľ uzavretých celkom **12 mnohostranných dohovorov** a zmlúv upravujúcich rôzne aspekty terorizmu a opatrení na jeho predchádzanie a potlačovanie. Uvedené zmluvy tvoria základný **medzinárodný rámec pre spoluprácu štátov** v boji proti terorizmu. Jedná sa predovšetkým o zmluvy zaisťujúce bezpečnosť civilného letectva a námornej plavby, zmluvy zamerané na ochranu medzinárodne chránených kategórií osôb, zmluvy postihujúce konkrétny prejav terorizmu spočívajúci v braní rukojemníkov, zmluvy usilujúce sa o kontrolu a elimináciu prostriedkov vysoko nebezpečných látok zneužívaných pri teroristických útokoch a všeobecne koncipované protiteroristické zmluvy.

Osobitnou kapitolou je **Európsky dohovor o potlačovaní terorizmu** z roku 1977. Jeho cieľom je zaisťovať, aby páchatelia teroristických činov neunikli stíhaniu a potrestaniu. Teroristické činy tento dohovor definuje tak pomocou chráneného objektu ako aj podľa použitých metód.

V slovenskom právnom poriadku bola predmetná problematika upravená **zákonom č. 460/2002 Z. z. o vykonávaní medzinárodných sankcií** zabezpečujúcich medzinárodný mier a bezpečnosť. Predmetný zákon po prístupí Slovenska do Európskej únie už **prestal zodpovedať** prijatým záväzkom z toho vyplývajúcim. Keďže jeho novelizácia by bola značného rozsahu, bolo potrebné vypracovať úplne nový návrh zákona. Návrh nového zákona o vykonávaní medzinárodných sankcií bol prerokovaný

v tretom čítaní v Národnej rade SR dňa 29. marca 2011 a momentálne čaká na podpis prezidenta SR.

Medzinárodnou sankciou v zmysle nového zákona rozumieme obmedzenie, príkaz alebo zákaz vydaný za účelom udržania alebo obnovenia medzinárodného mieru a bezpečnosti, ochrany základných ľudských práv a boja proti terorizmu, a to buď **(1)** rozhodnutím Bezpečnostnej rady Organizácie spojených národov (ďalej len „bezpečnostná rada“) podľa čl. 41 Charty Organizácie spojených národov, **(2)** rozhodnutím podľa Hlavy V Zmluvy o Európskej únii, **(3)** opatrením podľa čl. 75 a 215 Zmluvy o fungovaní Európskej únie **alebo** **(4)** právnym aktom Európskej únie.

Medzinárodné **sankcie budú uplatňované v oblastiach**, na ktorých uplatnení má Organizácia spojených národov, ale aj Európska únia, záujem v snahe zabezpečiť medzinárodný mier a bezpečnosť v rámci krajín, ktoré sú členmi OSN a EÚ. Jedná sa predovšetkým o oblasti obchodu a nefinančných služieb, oblasti finančných služieb a finančných trhov, dopravy, pôšt a elektronických komunikácií, technickej infraštruktúry, vedecko-technických stykov, kultúrnych a športových stykov. Medzinárodné sankcie sa môžu dotýkať života celého spoločenstva a spočívajú v obmedzení, príkaze alebo zákaze využívania jednotlivých oblastí zákonom upravených.

Akokoľvek je **voľný pohyb tovaru** základným kameňom celej povojnovej európskej integrácie, nejde o zásadu absolútnu. **Obmedzenia** sú aj v tomto

Medzinárodná sankcia

smere prípustné. Zákaz alebo obmedzenie voľného pohybu tovaru sa dotýka **dovozu, vývozu alebo tranzitu** tovarov v záujme udržania verejnej mravnosti, verejného poriadku, verejnej bezpečnosti, ochrany zdravia a života ľudí a zvierat, ochrany rastlín, ochrany národných kultúrnych pamiatok alebo ochrany priemyselného alebo obchodného vlastníctva. **Ustanovenie § 5** sa vzťahuje práve na takéto obmedzenia v záujme udržania medzinárodného mieru a bezpečnosti. Slovenské osoby si musia byť vedomé toho, že z rozhodnutia štátneho orgánu bude zakázaná alebo obmedzená možnosť dovozu alebo kúpy tovaru.

Výnimky zo sankčného režimu

Zo sankčného režimu sú povolené **odchýlky**, a to **v nutnom rozsahu** na poskytovanie ošetrovania a lekárskej starostlivosti osobám, na ktoré sa vzťahujú medzinárodné sankcie, pôjde však iba o také ošetrovanie a lekársku starostlivosť, ktorá bude nevyhnutná na zachovanie ich života a zdravia, na poskytovanie humanitárnej pomoci za predpokladu, že táto nie je obmedzená rozhodnutiami Rady OSN alebo Rady EÚ, pôjde predovšetkým o humanitárnu pomoc štátom a jednotlivým častiam a územným jednotkám štátov, ktorá bude spočívať v dodávkach potravín, ošatenia, liekov, zdravotníckeho materiálu a iných humanitárnych potrieb nutných na ochranu zdravia, záchranu života a dôstojné ubytovanie civilistov a poskytovanie s tým súvisiacich služieb vrátane organizácie a realizácie záchranných operácií.

Ten, kto sa dozvie, že sa u neho nachádza sankcionovaný majetok podľa medzinárodnej sankcie, bude povinný túto

skutočnosť **bezodkladne oznámiť** príslušnému ústrednému orgánu štátnej správy. Príslušný ústredný orgán bude k naplneniu účelu tohto zákona oprávnený spracovávať informácie vrátane osobných údajov. Osobné údaje spracuje i bez súhlasu osoby, ktorej sa údaje dotýkajú. Zamestnanci príslušných ústredných orgánov a iných kontrolných orgánov budú povinní zachovávať mlčanlivosť o úkonoch vykonaných podľa tohto zákona a o informáciách získaných pri jeho vykonávaní. Ich mlčanlivosť nezanikne ani skončením pracovnoprávneho alebo iného obdobného vzťahu.

Priestupku sa dopustí fyzická osoba tým, že poruší obmedzenie alebo zákaz ustanovený v návrhu zákona, poruší obmedzenie alebo zákaz ustanovený v priamo použiteľnom predpise Európskeho spoločenstva, nesplní si oznamovaciu povinnosť, ktorú mu ukladá návrh zákona, nakladá s majetkom, na ktorý sa vzťahujú medzinárodné sankcie, v rozpore s ustanoveniami návrhu zákona alebo poruší povinnosť zachovávať mlčanlivosť. Správne delikty právnických osôb alebo fyzických osôb - podnikateľov sa budú vzťahovať na tie isté prípady ako priestupky fyzickej osoby s rozdielom ich výšky, ak protiprávnym konaním získajú pre seba alebo pre iného prospech presahujúci sumu 16 600 Eur alebo spôsobia škodu presahujúcu 16 600 Eur, alebo spôsobia iný obzvlášť závažný následok spočívajúci najmä v ohrození alebo porušení dôležitého zahranično-politického alebo bezpečnostného záujmu štátu.

Priestupok

Nový zákon by mal nadobudnúť **účinnosť dňa 1. mája 2011**.

NOVELA ZÁKONA O ŠTÁTNEJ POMOCI

Dňa 1. júna 2011 nadobudne účinnosť zákon č. 102/2011 Z. z. (ďalej len „novela“), ktorý novelizuje zákon č. 231/1999 Z. z. o štátnej pomoci a zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti.

Pomoc, ktorú v akejkoľvek forme poskytuje členský štát alebo je poskytovaná zo štátnych prostriedkov členského štátu (ďalej len „štátna pomoc“) podnikateľom alebo výrobcom určitých tovarov, je podľa ustanovenia článku 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie nezlučiteľná s vnútorným trhom EÚ, ak narušá hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi. Ak je členským štátom EÚ uvedená štátna pomoc už poskytnutá a Európska komisia rozhodne, že sa jedná o neoprávnenú poskytnutú štátnu pomoc, členský štát EÚ je povinný štátnu pomoc vymôcť od prijímateľa späť, a to vrátane úrokov upravených Európskou komisiou. Podľa v súčasnosti platnej vnútroštátnej úpravy je možné **neoprávnenú poskytnutú štátnu pomoc vymôcť v občiansko-súdnom konaní**, čo môže trvať aj niekoľko rokov. V záujme obnovenia podmienok hospodárskej súťaže však je, aby bola neoprávnená pomoc v čo najkratšej dobe vrátená poskytovateľovi neoprávnenej štátnej pomoci (ďalej len „poskytovateľ“).

Novela zákona o štátnej pomoci

Novela rieši uvedený problém zmenou **ust. § 26** zákona o štátnej pomoci. Predmetné ustanovenie po novom upravuje, že **rozhodnutie Európskej komisie o neoprávnenej štátnej pomoci** sa stane priamo vykonateľné, teda sa stane **exekučným titulom**, dňom doručenia predmetného rozhodnutia Slovenskej republiky. Ak rozhodnutie Európskej komisie o neoprávnenej štátnej pomoci nebude obsahovať **výšku neoprávnene poskytnutej pomoci alebo označenie príjemcu poskytnutej pomoci**, bude musieť byť vydané rozhodnutie,

v ktorom budú uvedené skutočnosti špecifikované. Rozhodnutie bude povinný vydať **ústredný orgán štátnej správy**, ktorý je poskytovateľom neoprávnenej štátnej pomoci, alebo ústredný orgán štátnej správy, do ktorého vecnej pôsobnosti spadá poskytovateľ, ktorý nie je ústredným orgánom štátnej správy. V rozhodnutí môže byť okrem osoby príjemcu a výšky neoprávnenej štátnej pomoci určená aj **výška úrokov, prípadne môže byť vydané samostatné rozhodnutie upravujúce výšku úrokov**. Výška úrokov sa vypočíta podľa Nariadenia Európskej komisie č. 794/2004, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady EÚ č. 659/1999, ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES. **Rozklad** proti predmetným rozhodnutiam vydaným ústredným orgánom štátnej správy **nebude mať odkladný účinok**. V prípade kompetenčného sporu určí príslušný orgán na vydanie rozhodnutia Ministerstvo financií Slovenskej republiky.

Po novom dá Ministerstvo financií SR po doručení rozhodnutia Európskej komisie o neoprávnenej štátnej pomoci podnet poskytovateľovi neoprávnenej štátnej pomoci, ktorý bude povinný **do 30 dní** od doručenia podnetu **podat' návrh na vykonanie exekúcie**. Ak návrh nepodá v lehote 30 dní, oprávneným na podanie návrhu bude ústredný orgán štátnej správy, v ktorého vecnej pôsobnosti je poskytovateľ. Vymôžená suma neoprávnenej štátnej pomoci bude v takom prípade príjmom rozpočtu ústredného orgánu štátnej správy, ktorý podal návrh na vykonanie exekúcie.

Vymáhanie neoprávnenej štátnej pomoci podľa nového znenia **ust. § 26** sa bude vzťahovať aj na neoprávnenú štátnu pomoc, ktorá na základe rozhodnutia Európskej komisie o neoprávnenej štátnej pomoci vydaného **do dňa 31. mája 2011** nebola do uvedeného dátumu úplne alebo čiastočne vymôžená.

Predmetná novela upravila aj zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch

Návrh na vykonanie exekúcie

Novela Exekučného poriadku

a **exekučnej činnosti** (ďalej len „Exekučný poriadok“). Po novom bude exekučné konanie na základe rozhodnutia Európskej komisie o neoprávnenej štátnej pomoci upravené tak, aby umožňovalo jej efektívnu vymožitelnosť. Predmetné rozhodnutie sa napríklad nebude opatrovať potvrdením o vykonateľnosti, nebude sa skúmať súlad exekučného titulu so zákonom, za deň vykonateľnosti sa bude považovať deň doručenia rozhodnutia Slovenskej republiky, vylúči sa pôsobnosť ustanovení umožňujúcich odklad exekúcie, zastavenie exekúcie a pod. Doplnením znenia **ust. § 52 ods. 1** Exekučného poriadku sa **vylúči odkladný účinok námietok** proti exekúcii tým, že exekútor bez ohľadu na námietky vydá exekučný príkaz po doručení poverenia na vykonanie exekúcie súčasne s upovedomením o začatí exekúcie. Uvedený postup by mal skrátiť vykonanie exekúcie.

Okrem zmien týkajúcich sa neoprávnenej štátnej pomoci bola novelou vykonaná aj zmena v **ust. § 41 ods. 2 písm. d)**

Exekučného poriadku, ktorou boli za **exekučné tituly** výslovne označené aj **vykonateľné rozhodnutia rozhodcovských súdov a zmiery nimi schválené**. Odlišná právna úprava sa vzťahuje na vzťahy medzi spotrebiteľom a dodávateľom. Podľa **ust. § 53 ods. 4** zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník sa za **neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve** považujú aj ustanovenia, ktoré vyžadujú v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Uvedené rozhodcovské doložky v spotrebiteľských zmluvách sú **neplatné**, platnými však zostávajú rozhodcovské doložky, ktoré boli individuálne dojednané medzi spotrebiteľom a dodávateľom. Neplatnosť rozhodcovskej doložky zakladá dôvod na zastavenie konania pred rozhodcovským súdom, alebo následne pred exekučným súdom. Podrobnejšie sme sa otázkou rozhodcovských doložiek v spotrebiteľských zmluvách zaoberali v **špeciálnom vydaní bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO - Spotrebiteľské zmluvy**.

NOVELA ZÁKONA O OBCHODOVANÍ S EMISNÝMI KVÓTAMI

Dňa **1. marca 2011** nadobudol účinnosť **zákon č. 47/2011 Z. z.** (ďalej len „novela“), ktorým sa zmenil a doplnil zákon č. 572/2004 Z. z. o obchodovaní s emisnými kvótami (ďalej len „zákon o emisiách“). Novela v **novom znení ust. § 2** zákona o emisiách doplnila a definovala niektoré základné pojmy, ako napr. skleníkové plyny, prevádzkovateľ lietadla, nový účastník schémy obchodovania a pod.

Povolenie na vypúšťanie emisií do ovzdušia

Novelizáciou **ust. § 4 ods. 1 písm. g)** zákona o emisiách bol zmenený povinný obsah **žiadosti o povolenie** na vypúšťanie skleníkových plynov do ovzdušia. V pôvodnom znení uvedeného ustanovenia bola povinným údajom bilancia emisií skleníkových plynov od roku 1990 alebo od uvedenia prevádzky do činnosti podľa toho, čo nastalo neskôr. Z dôvodu nadobudnutia účinnosti Kjótskeho protokolu novela zmenila časový

údaj 1990 na 2005. Okrem uvedenej zmeny bolo **ust. § 4 ods. 1** doplnené novými písmenami i) a j), ktoré rozširujú **povinné náležitosti žiadosti o povolenie** na vypúšťanie skleníkových plynov do ovzdušia o povinnosť doložiť **kolaudačné rozhodnutie** na stavbu a pri nových účastníkoch schémy obchodovania aj uviesť **emisie skleníkových plynov** pri projektovaných kapacitách. Uvedené povinnosti sa nebudú vzťahovať na osoby, ktoré z dôvodu plánovaného rozšírenia výroby budú v schéme obchodovania až od roku 2013, ale povinnosť mať povolenie pre vypúšťanie skleníkových plynov majú odo dňa 30. júna 2011.

Povinnosť mať **povolenie na vypúšťanie skleníkových plynov alebo znečisťujúcich látok** do ovzdušia bude mať po novom aj prevádzkovateľ, a to **odo dňa 1. januára 2012**, ak vykonáva

leteckú dopravu, alebo **odo dňa 30. júna 2011**, ak vykonáva priemyselné činnosti uvedené v novej tabuľke B prílohy č. 1. Povinnosť mať povolenie na každú prevádzku sa vzťahuje aj na prevádzkovateľov, ktorí plánujú **výrazné rozšírenie výroby**, alebo budú povinnými účastníkmi schémy obchodovania **odo dňa 1. januára 2013** z dôvodu prekročenia hranice 20 MW tepelného príkonu. V uvedených prípadoch majú prevádzkovatelia povinnosť mať povolenie **odo dňa 30. júna 2011**.

Režim schvaľovania plánu

Novým znením **ust. § 8 a § 9** bol doplnený režim schvaľovania plánu vypracovaného Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „MŽP SR“) spoločne s Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky a spresnil sa spôsob pridelovania kvót pre dobrovoľných účastníkov schémy obchodovania. Jednou zo zmien je, že kvóty sú novým účastníkom schémy obchodovania **pridelované podľa dátumu nadobudnutia právoplatnosti povolenia** na vypúšťanie skleníkových plynov, a nie podľa dátumu doručenia písomnej žiadosti o povolenie emitovať skleníkové plyny, ako upravovala predchádzajúca právna úprava.

Začlenenie leteckej dopravy do systému obchodovania

Novými **ust. § 9b až § 9f** bolo upravené obchodovanie s emisnými kvótami v súvislosti so začlením leteckej dopravy do systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov. Jedná sa najmä o úpravu množstva kvót pre leteckú dopravu, schémy obchodovania s kvótami pre leteckú dopravu, pridelovania kvót prevádzkovateľom leteckej dopravy, použitia výnosu z predaja týchto kvót, tvorby rezervy pre nových prevádzkovateľov leteckej dopravy a schvaľovania plánov monitorovania prevádzkovateľov leteckej dopravy.

Novela upravila a súčasne i zaviedla nové **povinnosti prevádzkovateľov lietadiel**. Jedná sa napríklad o doplnenie povinnosti prevádzkovateľa lietadiel predložiť správu o emisiách skleníkových plynov MŽP SR, zavedenie povinnosti zasielať správu o emisiách skleníko-

vých plynov a správu o overení správy o emisiách skleníkových plynov MŽP SR v elektronickej forme, či zákaz usku-točňovania ďalšieho prenosu emisných kvót, pokiaľ správa nebude overená oprávneným overovateľom ako správna.

Podľa súčasnej ako aj podľa pôvodnej právnej úpravy musí byť správa o emisiách skleníkových plynov overená oprávneným overovateľom podľa § 15 zákona o emisiách. Podľa novelou doplneného **ust. § 13a**, ak nastanú o správnosti overenej správy pochybnosti, je obvodný úrad životného prostredia oprávnený najneskôr **do 15. marca** príslušného roka požiadať Slovenskú inšpekciu životného prostredia o **odborné stanovisko**. Slovenská inšpekcia životného prostredia je povinná odborné stanovisko doručiť obvodnému úradu životného prostredia **najneskôr do 31. marca** príslušného roka. Následne obvodný úrad životného prostredia požiada prevádzkovateľa o dopracovanie a opätovné predloženie správy, ktorú je prevádzkovateľ povinný doručiť obvodnému úradu životného prostredia najneskôr **do 15. apríla** príslušného roka. Potvrdenie o správnosti správy predloží obvodný úrad životného prostredia správcovi registra kvót najneskôr **do 30. apríla** príslušného roka.

Novým znením **ust. § 19** bola skutková podstata správneho deliktu **neposkytnutia údajov** potrebných na účely vydania kvót pre EÚ rozšírená aj na prevádzkovateľov lietadiel. Ak sa splnenie povinnosti podľa zákona o emisiách prevádzkovateľom lietadla nepodarí dosiahnuť ani uložením pokuty, po novom môže MŽP SR požiadať Európsku komisiu **o uloženie zákazu prevádzky**.

Emisné kvóty, ktoré boli vydané na obchodovateľné obdobie končiacie dňa **31. decembra 2012**, platia pre uvedené a pre nasledujúce obchodovateľné obdobia. **Platnosť povolení** na vypúšťanie emisií skleníkových plynov pre prevádzkovateľov iných ako uvedených v novelizovanej prílohe č. 1 zanikla dňa **2. marca 2011**.

Nová skutková podstata správneho deliktu

Prechodné ustanovenia

VLÁDA SR PRIPRAVUJE – NOVELA TRESTNÉHO ZÁKONA A TRESTNÉHO PORIADKU

V medzirezortnom pripomienkovom konaní je v súčasnosti návrh novely zákona č. 300/2005 Z. z. **Trestný zákon** a zákona č. 301/2005 Z. z. **Trestný poriadok**, ktorý Ministerstvo spravodlivosti SR predložilo dňa 18. marca 2011 a jeho predpokladaná účinnosť je určená na **september 2011**.

Novelou **Trestného poriadku** by mali byť dotknuté najmä nasledovné inštitúty: (1) ustanovenie náhradného obhajcu v prípravnom konaní, (2) možnosť uzavrieť dohodu o vine a treste aj v konaní pred súdom, (3) možnosť čítania listinných dôkazov na hlavnom pojednávaní len v rozsahu relevantnom pre účely dokazovania, (4) rozšírenie oprávnenia ministra spravodlivosti podávať dovolanie v trestných veciach aj o skutkové otázky v obmedzenom rozsahu, (5) zavedenie pravidla, že osoba, ktorá je sama oprávnená podať dovolanie, nemôže podať podnet, (6) umožnenie podať dovolanie generálnym prokurátorom v prípade, ak odvolanie podal len obvinený a odvolací súd rozhodol v jeho prospech, (7) spresnenie podmienky možnosti dočasného odloženia vznesenia obvinenia, podmieneného zastavenia trestného stíhania, prerušenia trestného stíhania spolupracujúceho obvineného aj pre akýkoľvek iný trestný čin, (8) upustenie od podmienky možnosti použitia záznamu z použitia niektorého informačno-technického prostriedku ako dôkazu v inom konaní, len ak sa súčasne aj v tejto veci vedie trestné konanie, (9) umožnenie vyhotovenia prepisu záznamu odpočúvania len v rozsahu, v ktorom obsahuje skutočnosti významné pre trestné konanie, (10) rozšírenie možnosti použitia agenta, ktorý nie je policajtom a pod.

Účelom návrhu novely **Trestného zákona** je účinne reagovať na opakujúce sa porušovania vymedzených spoločenských vzťahov (s dôrazom na posúdenie ich spoločenskej nebezpečnosti),

u ktorých sa ich doterajšia ochrana inými odvetvami práva hodnotí ako neúčinná. Návrh novely **Trestného zákona** predstavuje nástroje trestnoprávnej ochrany (1) riadneho výkonu volebného práva občanov, ktoré je v posledných rokoch porušované najčastejšie prvkami tzv. volebnej korupcie prostredníctvom kupovania voličských hlasov, (2) zachovania kultúrneho fondu ochranou nehnuteľných kultúrnych pamiatok a archeologických vykopávok a nálezísk, (3) riadneho výkonu funkcií verejných činiteľov pri správe a riadení verejných záležitostí zavedením trestnoprávnej ochrany pred nedbanlivostnými konaniami, ktorými sú spôsobené vysoké škody, (4) riadneho výkonu stavebného konania zavedením trestnosti postavenia novej stavby alebo jej časti bez stavebného povolenia, pričom nejde o jednoduchú alebo drobnú stavbu podľa stavebného zákona, ak páchatel týmto konaním spôsobí vážnu ujmu na právach alebo oprávnených záujmoch vlastníka pozemku alebo viacerých osôb a (5) zvýšením ochrany nezávislosti súdu a marenia spravodlivosti v konaní pred súdom alebo v trestnom konaní.

Navrhované zmeny majú za cieľ predovšetkým zabezpečiť **zrýchlenie trestného konania**, obmedzenie priestoru na obštrukcie obvinených a taktiež zlepšenie možnosti orgánov činných v trestnom konaní pri objasňovaní závažnej kriminality.

Návrh novely výslovne stanovuje **zodpovednosť obvineného za včasnosť zvolenia obhajcu** ako aj včasnosť podania žiadosti o jeho ustanovenie. V praxi by toto ustanovenie malo znamenať, že súd nebude musieť odročiť pojednávanie napríklad kvôli rýchlej zmene advokáta a odvolávaniu sa na potrebu naštudovania spisu. V záujme zrýchlenia konania by sa mala posunúť taktiež **hranica trestnej sadzby** trestných činov pre vykonanie hlavného

Zmeny v Trestnom poriadku

pojednávania **bez prítomnosti obvineného z 5 na 10 rokov**. Okrem ďalších zmien by k zrýchleniu konania mala prispieť možnosť uzavretia **dohody o vine a treste priamo v konaní pred súdom** na začiatku hlavného pojednávania bez vrátenia veci prokurátorovi. Uvedené je navrhnuté v novom **ust. § 243a ods. 3**, v zmysle ktorého by súd **pri predbežnom prejednaní obžaloby** na verejnom zasadnutí mohol vypočúť obvineného aj poškodeného a zadovážiť aj ďalšie potrebné vysvetlenia. Zároveň by mal povinnosť zistiť, či prokurátor a obvinený nechcú uzavrieť dohodu o vine a treste. Pokiaľ by mali záujem uzavrieť dohodu o vine a treste a navrhol by to prokurátor, súd by mu vec vrátil. Inak by prerušil verejné zasadnutie na čas potrebný za uzavretie dohody o vine a treste.

V záujme vyššej miery objasňovania závažnej kriminality sa stanovuje možnosť **lokalizácie telekomunikačnej prevádzky**. Podľa navrhovaného znenia nového **ust. § 166a** Trestného poriadku by v trestnom konaní o zločine, korupcii, trestnom čine zneužívania právomoci verejného činiteľa, trestnom čine legalizácie príjmu z trestnej činnosti alebo pre iný úmyselný trestný čin, o ktorom na konanie zaväzuje medzinárodná zmluva, bolo možné **vydať príkaz na lokalizáciu a zisťovanie údajov o (1) aktívne zapnutej mobilnej účastníckej stanici, alebo (2) identifikačných číslach, ktorými sú čísla účastníckych staníc, mobilných prístrojov alebo SIM kariet**, ak by bolo možné dôvodne predpokladať, že tak budú zistené skutočnosti významné pre trestné konanie. Uvedeným spôsobom zaznamenané údaje tretích osôb by nesmeli byť použité na iný účel než porovnanie údajov potrebných k zisteniu hľadaných identifikačných čísiel a po ukončení opatrenia by museli byť

bezodkladne zničené. Príkaz na lokalizáciu a zisťovanie údajov by mohol vydať **predseda senátu**, pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní **sudca pre prípravné konanie** na návrh prokurátora. Ak by sa jednalo o vec, ktorá neznesie odklad a príkaz sudcu pre prípravné konanie by nebolo možné získať vopred, príkaz pred začatím trestného stíhania alebo v prípravnom konaní by mohol vydať aj **prokurátor**. Takto získaný príkaz by musel **do 24 hodín potvrdiť sudca** pre prípravné konanie a doručiť prokurátorovi, inak by stratil platnosť a na jeho základe získané informácie by nebolo možné v trestnom konaní použiť.

Nedostatočná účinnosť administratívno-právneho postihu uskutočňovania tzv. **čiernych stavieb** bez stavebného povolenia vyvolala potrebu zaviesť novú skutkovú podstatu trestného činu podľa **ust. § 299a** Trestného zákona - **neoprávnené uskutočňovanie stavby**. Pre právne posúdenie bude pritom rozhodujúci stav a klasifikácia stavby po realizácii stavby, resp. jej časti. Sankciou by malo byť potrestanie **trestom odňatia slobody až na dva roky**. V kvalifikovanej skutkovej podstate predmetného trestného činu sa navrhuje trest odňatia slobody na 3 až 5 rokov, pokiaľ by bol páchatel' za tento alebo obdobný čin v predchádzajúcich 24-roch mesiacoch odsúdený alebo postihnutý.

Návrh novely taktiež uvádza zavedenie prísnejšieho postihu pre tých, ktorí spôsobia **smrť z nedbanlivosti porušením predpisov** o bezpečnosti práce alebo dopravy. Prísnejšia sadzba 3 až 10 rokov by sa mala vzťahovať na spôsobenie smrti už dvoch osôb. Navrhuje sa tiež nové **ust. § 326** pre prípady **trestno-právneho postihovania verejného činiteľa**, ktorý by vykonával svoju právomoc spôsobom odporujúcim zákonu.

Zmeny v Trestnom zákone

ULC ČARNOGURSKÝ LAW FIRM

Bratislava - Slovensko   **Brescia - Taliansko**
Tvarožkova 5, P.O. Box 21   Via Val Giudicarie 4
814 99 Bratislava, Slovensko   251 23 Brescia, Taliansko
Tel.: +421-2-5720 1717   Tel.: +39-030-221 932 33
Fax: +421-2-5720 1777   Fax: +39-030-221 932 02
Skype: ulcbratislava   Skype: ulcbrescia
E-mail: office@ulclegal.com   E-mail: brescia@ulclegal.com

Kyjev - Ukrajina
172 Gorkogo St., Suite 1316
031 50 Kyjev, Ukrajina
Tel.: +380-44-521 21 10
Fax: +380-44-529 17 32
Skype: ulckyiv
E-mail: kyiv@ulclegal.com

www.ulclegal.com

Informácie uvedené v bulletine ULC Čarnogurský PRO BONO nie sú poskytovaním právnych rád. Nemožno z neho odvodzovať žiadne práva a povinnosti. Materiál obsiahnutý v tomto dokumente je informatívnej povahy a aplikácia vyššie uvedených informácií bude vždy špecifická v závislosti od konkrétnych okolností prípadu. Z uvedených dôvodov pri konkrétnych právnych riešeníach preto vždy odporúčame konzultácie. I keď je bulletin ULC Čarnogurský PRO BONO zostavovaný s maximálnou starostlivosťou, advokátska kancelária ULC Čarnogurský nepreberá zodpovednosť za prípadné chyby či nepresnosti, ani za akékoľvek škody vzniknuté z aktivít konaných na základe informácií uvedených v tomto dokumente.

Obsah bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO nie je možné využívať pre účely zisku, ponúkať svojim klientom ako svoj vlastný alebo publikovať bez predchádzajúceho písomného súhlasu spoločnosti ULC Čarnogurský s.r.o. V prípade záujmu o ďalšie informácie alebo o poskytnutie individuálneho poradenstva či konzultácií nás neváhajte kontaktovať.

V prípade, že naďalej nechcete byť adresátom tejto služby, kontaktujte nás na e-mailovej adrese probono@ulclegal.com. Ďakujeme.

V prípade akýchkoľvek otázok kontaktujte, prosím, Mgr. Paulínu Ondrášikovou: ondrasikova@ulclegal.com alebo Mgr. Tomáša Škrinára: skrinar@ulclegal.com.

© ULC Čarnogurský, 2011